

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
І ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Декан І фармацевтичного факультету
доцент Кремзер О.А.
підпис
2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи геронтології і геріатрії

Підготовка магістра медицини
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
галузі знань «22 Охорона здоров'я»
(шифр за ОПП)
Спеціальність 222 «Медицина»
(шифр за ОПП і назва спеціальності)
Кваліфікації професійної «Лікар»

РОЗГЛЯНУТО	РОЗГЛЯНУТО
на засіданні Студентської Ради	на засіданні Вченої ради
Протокол № <u>01/06</u>	фармацевтичного факультету
Від « <u>01</u> » <u>серпня</u> 202 <u>1</u> р.	Протокол № <u>9</u>
	від « <u>01</u> » <u>серпня</u> 202 <u>1</u> р.

1. Загальна інформація про викладачів:

Крайдашенко Олег Вікторович – доктор медичних наук, професор, зав. кафедри клінічної фармакології, фармації, фармакотерапії і косметології, krayd@ukr.net

Главацький Олександр Миколайович - к.мед.н, асистент кафедри клінічної фармакології, фармації, фармакотерапії і косметології, asclepium@gmail.com

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Основи геронтології і геріатрії»: 90 годин / 3 кредита ECTS (лекцій – 0, практичних занять – 20, СР – 70).

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни.

Час проведення навчальної дисципліни – 9-10 семестри.

Місце проведення навчальної дисципліни – база кафедри - КНП «Запорізька обласна клінічна лікарня» ЗОР, м. Запоріжжя, Оріхівське шосе 10.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: біологія, анатомія, фізіологія, фармакологія, біохімія, ботаніка, патологічна фізіологія.

Постреквізити: післядипломна освіта за фахом внутрішня медицина.

5. Характеристика навчальної дисципліни «Основи геронтології і геріатрії»

5.1. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: визначення геронтології і геріатрії, їхня роль та місце в сучасній медицині, особливості перебігу захворювань, догляду пацієнтів похилого та старечого віку, особливості паліативної допомоги..

5.2. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи геронтології і геріатрії» є підготовка спеціалістів, які володіють достатнім обсягом теоретичних

знань та практичних навичок з питань догляду і лікування пацієнтів похилого та старечого віку.

5.3. Основним завданням вивчення дисципліни «Основи геронтології і геріатрії» є засвоєння базових знань дисципліни, розуміння її місця в клінічній медицині, а також вміння застосувати знання в процесі лікування та профілактики захворювань, медичної реабілітації осіб похилого та старечого віку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати**:

- основи геронтології і геріатрії, значення паліативної медицини;
- вікові анатомо-фізіологічні зміни, що відбуваються в органах і системах у осіб похилого та старечого віку;
- особливості клінічних проявів захворювань і гострих станів у похилому та старечому віці;
- правила обстеження (суб'єктивного, об'єктивного), підготовки до різних видів обстежень пацієнтів похилого та старечого віку;
- чинні накази МОЗ України й інструктивні листи.

вміти:

- забезпечувати лікувально-охоронний, санітарно-протиепідемічний режим у структурних підрозділах лікувально-профілактичних і соціальних закладах із надання геріатричної допомоги особам похилого та старечого віку;
- проводити обстеження (суб'єктивне, об'єктивне) пацієнтів похилого та старечого віку;
- передбачати можливий розвиток ускладнень та вміти надавати невідкладну допомогу;
- проводити підготовку пацієнтів до різних методів дослідження (рентгенологічного, ендоскопічного, УЗД, томографії та ін.);
- збирати біологічний матеріал для лабораторних досліджень;
- здійснювати спостереження, моніторингу стану окремих органів і систем;
- здійснювати догляд, опіку над пацієнтами похилого та старечого віку,

безнадійно хворими;

- вести медичну документацію;
- надавати долікарську та невідкладну допомогу при гострих станах згідно з протоколами (наказ МОЗ України від 17.01.2005 р. № 24 «Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Медицина невідкладних станів»);
- проводити санітарно-освітню роботу серед населення з питань профілактичної медицини, пропаганди здорового способу життя, спрямованих на подовження життя та профілактику розвитку захворювань.

5.4 Зміст навчальної дисципліни: Програма навчальної дисципліни складається з одного розділу - 90 годин / 3 кредита ECTS (лекцій – 0, практичних занять – 20, СР – 70).

Розділ складається з 4 тем.

1. Основи геронтології і геріатрії. Основні завдання геріатричної допомоги в Україні. Особливості догляду за пацієнтами похилого віку, роль лікаря в його здійсненні
2. Фактори, які визначають здоров'я людей літнього віку та активне довголіття. Збереження здоров'я здорових.
3. Особливості перебігу хвороб у похилому та старечому віці.
4. Підходи до діагностики і лікування захворювань у літньому віці. Залік.

6. План навчальної дисципліни

<i>Тема</i>	<i>Лекції</i>	<i>Пр. заняття</i>	<i>СРС</i>
«Основи геронтології і геріатрії»			

1. Основи геронтології і геріатрії. Основні завдання геріатричної допомоги в Україні. Особливості догляду за пацієнтами похилого віку, роль лікаря в його здійсненні.		5	20
2. Фактори, які визначають здоров'я людей літнього віку та активне довголіття. Збереження здоров'я здорових.		5	15
3. Особливості перебігу хвороб у похилому та старечому віці.		5	15
4. Підходи до діагностики і лікування захворювань у літньому віці.		5	20
<i>Усього годин – 90</i>		20	70
<i>Кредитів ECTS –</i>	3,0		

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва тем	Кількість годин
1	Основи геронтології і геріатрії. Основні завдання геріатричної допомоги в Україні. Особливості догляду за пацієнтами похилого віку, роль лікаря в його здійсненні.	5
1.1.	Розвиток геронтології як науки, її завдання. Внесок відомих вчених, зокрема українських, у розвиток геронтології. Основні розділи геронтології.	
1.2.	Геріатрія як самостійна клінічна наука, її завдання.	
1.3.	Механізми старіння. Чинники ризику передчасного старіння. Критерії передчасного старіння.	
1.4.	Особливості догляду за пацієнтами похилого та старечого віку, безнадійно хворими. Нормативні документи щодо розроблення	

	державних стратегій розвитку системи геріатричної допомоги населенню.	
2	Фактори, які визначають здоров'я людей літнього віку та активне довголіття. Збереження здоров'я здорових.	5
2.1.	Особливості раціонального харчування у літньому віці.	
2.2.	Фізичні навантаження у людей літнього віку. Боротьба зі шкідливими звичками.	
2.3.	Профілактика та лікування порушень сну у людей літнього віку.	
2.4.	Профілактика психічних розладів у людей літнього віку.	
3	Особливості перебігу хвороб у похилому та старечому віці.	5
3.1.	Анатомо-фізіологічні особливості людей похилого та старечого віку.	
3.2.	Особливості перебігу серцево-судинних захворювань у літніх пацієнтів.	
3.3.	Особливості перебігу захворювань дихальної системи у літніх пацієнтів.	
3.4.	Особливості перебігу гастроентерологічних захворювань у літніх пацієнтів.	
4	Підходи до діагностики і лікування захворювань у літньому віці.	5
4.1.	Принципи діагностики і лікування хронічних захворювань у людей літнього віку. Особливості поєднаного застосування препаратів. Дозовий режим. Показання і протипоказання до призначення.	
4.2.	Фактори, що знижують резистентність до препаратів різних груп. Методи оцінки ефективності і безпеки терапії. Побічна дія препаратів.	
4.3.	Метаболічна терапія в геріатричній практиці.	
4.4.	Хронічний больовий синдром у геріатричній практиці. Залік.	

8. Самостійна робота студентів

№ п/п	Тема	Обсяг у годи- нах
1.	Теорії довголіття. Види старіння (природне, або фізіологічне), сповільнене (ретардоване), патологічне (прискорене), передчасне (прогерія). Видова та індивідуальна тривалість життя людини. Класифікація ВООЗ вікових періодів життя людини.	7
2.	Календарний і біологічний вік людини, їх показники для визначення швидкості старіння. Профілактика прискореного старіння. Соціальна геронтологія. Принципи ООН щодо людей похилого віку.	7
3.	Паліативна допомога. Форми організації геріатричної та паліативної допомоги пацієнтам похилого та старечого віку.	7
4.	Вікові фізіологічні зміни серцево-судинної системи. Особливості догляду і надання долікарської та невідкладної допомоги пацієнтам похилого та старечого віку з гіпертензивним кризом, гострим набряком легень/серцевою астмою. Профілактика ускладнень.	7
5.	Вікові фізіологічні зміни органів дихання. Особливості перебігу раку легень у похилому та старечому віці. Визначення, етіологія, класифікація, клінічна картина, ускладнення, діагностика. Підходи до лікування, значення догляду. Профілактика.	7
6.	Вікові фізіологічні зміни органів травлення. Особливості токсичного (медикаментозного) гепатиту, цирозу печінки в похилому та старечому віці. Визначення, етіологія, класифікація. Діагностика, лікування, догляд. Профілактика ускладнень.	7

7.	Вікові фізіологічні зміни опорно-рухового апарату. Особливості остеопорозу, перебіг у похилому та старечому віці. Визначення, етіологія, класифікація, клінічна картина, діагностика, ускладнення, лікування та догляд, профілактика.	7
8.	Особливості перебігу захворювань нервової системи у пацієнтів похилого та старечого віку (судинних захворювань мозку, хвороби Паркінсона). Порушення психіки у пацієнтів похилого та старечого віку (психози похилого віку, хвороба Альцгеймера).	7
9.	Особливості перебігу захворювань органів зору (старече вивертання та заворотання повік, атонія сльозових шляхів, катаракта, глаукома). Діагностика. Лікування. Догляд. Медична і соціальна реабілітація геріатричних пацієнтів з такою патологією.	7
10.	Особливості перебігу захворювань органу слуху (стареча приглухуватість, порушення рівноваги). Діагностика. Лікування. Догляд. Медична і соціальна реабілітація геріатричних пацієнтів з такою патологією.	7
Всього		70

9. Список основної та додаткової літератури

Основна:

1. Клінічна фармакологія: навчальний посібник для студ. вищ. мед. закл./ О.В. Крайдашенко, О.О. Кремзер, О.М. Главацький. 2-ге вид., доопрац. та доп. – Запоріжжя, 2016. – с. 201.

2. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в ревматології: навчальний посібник для студ. вищ. мед. закл./ М.П. Красько, О.В. Крайдашенко, О.О. Кремзер, В.В. Красько. 2-ге вид., доопрац. та доп. – Запоріжжя, 2016. – с. 317.

3. Крайдашенко О.В., Кремзер О.О., Михайлик О.А. Клінічна фармакологія і фармакотерапія в гастроентерології: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. МОЗ України – Запоріжжя, ЗДМУ, 2016 – 148 с.
4. Медична і соціальна реабілітація: підручник / В.Б. Самойленко, Н.П. Яковенко, І.О. Петряшев та ін. — 2-е видання, «Медицина», 2018 – 464 с.
5. Сімейна медицина: у 3 книгах. — Книга 3. Спеціальна частина. Поліпрофільність загальної лікарської практики: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Л.С. Бабінець, П.А. Бездітко, С.А. Бондар та ін.; за ред. О.М. Гиріної, Л.М. Пасієшвілі, «Медицина», 2017 – 680 с.
6. Внутрішні хвороби. Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19. Свінціцький А.С., Гаєвські П.. Практична Медицина, 2018 – 1632 с.

Допоміжна:

1. Державний реєстр лікарських засобів <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-18042019--892-pro-zatverdzhennja-odinadcjatogo-vipusku-derzhavnogo-formuljara-likarskih-zasobiv-ta-zabezpechennja-jogo-dostupnosti>
2. Уніфіковані протоколи ведення хворих <https://guidelines.moz.gov.ua/>
3. <https://empendium.com/ua/chapter/B27.II>.
4. Австралійський бюлетень небажаних лікарських реакцій. <http://www.tga.health.gov.au/adr/aadrb.htm>.
5. Британський щомісячний бюлетень з безпечності застосування лікарських засобів. <http://www.mhra.gov.uk/Publications/Safetyguidance/DrugSafetyUpdate/index.htm>.
6. Лекції для післядипломної освіти «Принципи клінічної фармакології» Клінічного центру Національного інституту здоров'я США. <http://www.cc.nih.gov/researchers/training/principles.shtml>.
7. Міжрегіональне товариство спеціалістів доказової медицини: <http://www.osdm.org/index.php>

8. Європейське товариство клінічних фармакологів і фармакотерапевтів: <http://www.eacpt.org>
9. Ресурс з фармакогенетики. <http://www.pharmgkb.org/>.
10. On-line реєстрація небажаних лікарських реакцій на сайті FDA. <https://www.accessdata.fda.gov/scripts/medwatch/medwatch-online.htm>.
11. Ресурс по взаємодії лікарських засобів: <http://medicine.iupui.edu/flockart/>
12. Робоча група з фармакотерапії Європейського товариства кардіологів <https://www.escardio.org/>.

10. Контроль і оцінка результатів навчання

10.1. Види контролю

1. Спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю на заняттях
2. Усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
3. Письмовий контроль знань і умінь
4. Практична перевірка
5. Тестовий контроль
6. Самоконтроль
7. Взаємоконтроль

10.2. Форми контролю

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні кожного модуля, становить 200 балів.

Для оцінювання поточної навчальної діяльності встановлюється єдина шкала, яка визначає фіксовані значення для максимально можливої та мінімально необхідної кількості балів (110 балів, якщо поточні оцінки - «відмінно» та

60 балів, якщо поточні - «задовільно». До 110 максимальних балів можуть додаватись бали за індивідуальну роботу - 10).

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною п'ятибальною системою незалежно від кількості занять в модулі.

Остаточна конвертація середньої арифметичної в кількість балів за КМСОНП проводиться перед підсумковим модульним контролем відповідно наступної таблиці:

Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS	Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою	Бали ECTS
4,97-5	110	3,97-4,0	85
4,93-4,96	109	3,93-3,96	84
4,89-4,92	108	3,89-3,92	83
4,85-4,88	107	3,85-3,88	82
4,81-4,84	106	3,81-3,84	81
4,77-4,8	105	3,77-3,80	80
4,73-4,76	104	3,73-3,76	79
4,69-4,72	103	3,69-3,72	78
4,65-4,68	102	3,65-3,68	77
4,61-4,64	101	3,61-3,64	76
4,57-4,6	100	3,57-3,60	75
4,53-4,56	99	3,53-3,56	74
4,49-4,52	98	3,49-3,52	73
4,45-4,48	97	3,45-3,48	72
4,41-4,44	96	3,41-3,44	71
4,37-4,4	95	3,37-3,40	70
4,33-4,36	94	3,33-3,36	69
4,29-4,32	93	3,29-3,32	68
4,25-4,28	92	3,25-3,28	67

4,21-4,24	91	3,21-3,24	66
4,17-4,20	90	3,17-3,20	65
4,13-4,16	89	3,13-3,16	64
4,09-4,12	88	3,09-3,12	63
4,05-4,08	87	3,05-3,08	62
4,01-4,04	86	3,01-3,04	61
		3,0 і	60

Студенти, що набрали 60 і більше балів, допускаються до підсумкового контролю.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому модульному контролі.

Форми проведення підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичних знань, практичних навичок та професійних вмінь. **Максимальна кількість балів**, яку може набрати студент при складанні підсумкового модульного контролю, становить **80**. Підсумковий модульний контроль **вважається зарахованим**, якщо студент набрав не менше **50** балів.

Студентам, що набрали **110 і більше балів** (60 балів поточний контроль+50 балів підсумковий контроль), зараховується модуль.

У підсумковому контролі **співвідношення** максимальних балів за теоретичні знання та професійні вміння, навички пропонується відповідно: 40-30%: 60-70%.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за чотирибальною шкалою

Кількість балів	Оцінка за чотирибальною шкалою
170-200	Відмінно
140-169,99	Добре
110-139,99	Задовільно
Менше 110	Незадовільно

Студенти, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% студентів
B	Наступні 25% студентів
C	Наступні 30% студентів
D	Наступні 25% студентів
E	Останні 10% студентів

11. Політика навчальної дисципліни

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.